

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Prop. 35 L

(2025–2026)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i politiloven og
tvangsfullbyrdelsesloven m.m.
(kjønnsnøytrale betegnelser)

Innhold

1	Proposisjonens hovedinnhold	5	5	Noen særlige spørsmål	12
		5	5.1	Registrerings- og forseglingsforretninger etter konkursloven ...	12
2	Lovforslagets bakgrunn	6	5.2	Forkynning etter domstolloven § 163 a	12
2.1	Stortingets anmodningsvedtak om kjønnsnøytrale titler	6	5.3	Iverksettelse av heftelse etter straffeprosessloven	12
2.2	Høringsnotatet 8. desember 2022	6	5.4	Landslottloven	13
2.3	Høringsinstansenes svar	6	5.5	Uttrykkene «politimann» og «polititjenestemann»	13
3	Lensmannsterminologien	8			
3.1	Politistasjonsalternativet	8	6	Økonomiske og administrative konsekvenser	15
3.2	Uttrykket «politi- og lensmannsetaten»	8			
3.3	Straffeprosessloven	9	7	Merknader til enkelte bestemmelser	16
3.4	Lensmannen som medhjelper ved tvangssalg	9			
3.5	Bestemmelser om klage fra lensmann til politimester	9		Forslag til lov om endringer i politiloven og tvangsfullbyrdelsesloven m.m. (kjønnsnøytrale betegnelser)	20
4	Uttrykket «namsmann»	11			

Prop. 35 L

(2025–2026)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i politiloven og tvangsfullbyrdelsesloven m.m. (kjønnsnøytrale betegnelser)

*Tilråding fra Justis- og beredskapsdepartementet 13. februar 2026,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Støre)*

1 Proposisjonens hovedinnhold

Stortinget ba 30. april 2019 «regjeringen å sørge for kjønnsnøytrale titler i alle av statens virksomheter», jf. anmodningsvedtak nr. 497 (2018–2019). For politi- og lensmannsetaten ble dette i praksis gjennomført i 2021 ved at en de steder der betegnelsene lensmann, lensmannskontor og lensmannsdistrikt ble benyttet, gikk over til å benytte betegnelsene politistasjonssjef, politistasjon og politistasjonsdistrikt. I proposisjonen her foreslås en tilsvarende forenkling i lovverket, se punkt 3. Dessuten foreslås at uttrykkene «politimann» og «polititjenestemann» går ut, se punkt 5.5.

I lovgivningen om politiets oppgaver innen den sivile rettspleien på grunnplanet har uttrykket

«namsmann» en sentral plass som koblingsbegrep. Selv om «namsmann» ikke er en stillings-tittel, synes det naturlig å erstatte også dette uttrykket med en kjønnsnøytral betegnelse. Det foreslås at det eksisterende uttrykket «namsfogd» benyttes også på denne måten, se punkt 4.

Politi- og lensmannsetatens særlige oppgaver etter landslottloven foreslås opphevet, jf. punkt 5.4.

I tvisteloven, patentloven og varemerkeloven foreslås ajourføring av enkelte henvisninger til tvangsfullbyrdelsesloven etter endringene i tvangsfullbyrdelsesloven ved den nye innkrevsingsloven.

2 Lovforslagets bakgrunn

2.1 Stortingets anmodningsvedtak om kjønnsnøytrale titler

I forbindelse med kultur- og likestillingsministerens redegjørelse i Stortinget om status i arbeidet med å fremme likestilling og mangfold i alle sektorer vedtok Stortinget 30. april 2019 følgende anmodningsvedtak (vedtak nr. 497 (2018–2019)):

«Stortinget ber regjeringen å sørge for kjønnsnøytrale titler i alle av statens virksomheter. Arbeidet med nye titler må skje i samarbeid med partene i arbeidslivet.»

I Prop. 1 S (2019–2020) for Kulturdepartementet punkt 3 (side 24) rapporterte Kulturdepartementet at det «samarbeider med andre departementer og partene i arbeidslivet for å klarlegge problemstillinger og gjennomføring». I Prop. 1 S (2020–2021) for Kulturdepartementet punkt 3 (side 30) rapporterte departementet at «Regjeringen har bestemt at kjønnsnøytrale titler skal endres til kjønnsnøytrale titler i alle statens virksomheter».

For politi- og lensmannsetaten ble i praksis kjønnsnøytrale titler gjennomført i 2021 ved at en alle de stedene der en brukte betegnelsene lensmann, lensmannskontor og lensmannsdistrikt, gikk over til å benytte betegnelsene politistasjonssjef, politistasjon og politistasjonsdistrikt. Etter politiloven § 16 er dette likestilte, terminologiske alternativer.

2.2 Høringsnotatet 8. desember 2022

Spørsmålet om å oppheve lensmannsalternativet i lovgivningen ble sendt på høring fra Justis- og beredskapsdepartementet 8. desember 2022. Samtidig reiste departementet spørsmål om å unngå uttrykket «namsmann» og i stedet benytte «namsfogd» i utvidet betydning. Høringsnotatet tok opp de forslagene til lovendringer som behandles i punktene 3, 4 og 5.1 til 5.4 nedenfor. Høringsfristen var 28. februar 2023. Høringsnotatet ble sendt til følgende adressater:

Departementene

Domstoladministrasjonen
Finanstilsynet
Fiskeridirektoratet
Generaladvokaten
Konkursrådet
Likestillings- og diskrimineringsombudet
Politidirektoratet
Regelrådet
Regjeringsadvokaten
Riksadvokaten
Språkrådet
Statens sivilrettsforvaltning

Sivilombudet

Advokatforeningen
Finans Norge
Gjeldsoffer-Alliansen
Hovedorganisasjonen Virke
Juristforbundet
KS – Kommunesektorens organisasjon
Landsorganisasjonen i Norge
Norges Fiskarlag
Norges Kystfiskarlag
Norges Politilederslag
Norsk Tjenestemannslag
Næringslivets hovedorganisasjon
Parat
Politiets Fellesforbund
Politijuristene
Samarbeidsutvalget for forliksråd og namsmenn
Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund

Det juridiske fakultet ved Universitetet i Bergen
Det juridiske fakultet ved Universitetet i Oslo
Det juridiske fakultet ved Universitetet i Tromsø
Politihøgskolen

2.3 Høringsinstansenes svar

Justis- og beredskapsdepartementet mottok høringsuttalelser fra følgende instanser og personer:

Forsvarsdepartementet
Landbruks- og fiskeridepartementet
Samferdselsdepartementet

Domstoladministrasjonen
Fiskeridirektoratet
Generaladvokaten
Konkursrådet
Politidirektoratet
Språkrådet

Advokatforeningen
Norges Politilederlag og Parat Politiet

To privatpersoner

Følgende instanser uttalte at de ikke hadde merknader:

Forsvarsdepartementet
Landbruks- og fiskeridepartementet
Samferdselsdepartementet

Fiskeridirektoratet
Generaladvokaten
Konkursrådet

Fire instanser uttalte uttrykkelig at de generelt støtter forslagene i høringsnotatet. Fra *Politidirektoratets* uttalelse gjengis:

«Politidirektoratet er enig i forlaget om å fjerne lensmann som begrep i lovverket. ... Politidirektoratet ser det som fornuftig at man også erstatter namsmann med kjønnsnøytral betegnelse, selv om namsmann ikke er en tittel. Vi vil ellers påpeke at det er andre betegnelser i lovgivningen som på sikt bør gjøres kjønnsnøytrale.» (Se punkt 5.5)

Språkrådet fremholdt blant annet:

«Språkrådet stiller seg bak de foreslåtte endringene, som utgjør et steg på veien mot innføring

av kjønnsnøytrale titler i statens virksomheter. ... Historisk har ordet *mann* også blitt brukt i betydningen 'person (uavhengig av kjønn)', men i dag oppfatter de fleste språkbrukere ikke dette ordet som kjønnsnøytralt. På bakgrunn av dette er det klart at betegnelsene *lensmann* og *namsmann* bør erstattes med kjønnsnøytrale betegnelser.»

Advokatforeningen uttalte:

«Advokatforeningen støtter i hovedsak forslagene i høringsnotatet av 8. desember 2022. ... Ved at begrepet «lensmann» og tilhørende uttrykk tas ut av lovverket blir bestemmelsene mer tilgjengelige og mer i samsvar med de faktiske forhold. ... For øvrig har Advokatforeningen ikke merknader til den konkrete begrepsbruken.»

Norges Politilederlag og Parat Politiet uttalte:

«Norges Politilederlag (NPL) og Parat Politiet mener det går frem at det er gjort grundige vurderinger før forslaget ble lagt frem, og vi støtter de endringene som foreslås i høringsnotatet.»

Politidirektoratets innspill om klageinstansordningen etter endringer i vrakloven og hittegodsloven er behandlet i punkt 3.5. Direktoratets påpekning av at også andre betegnelser på sikt bør gjøres kjønnsnøytrale, er behandlet i punkt 5.5. *Domstoladministrasjonens* påpekning vedrørende økonomiske og administrative konsekvenser er referert i punkt 6.

Den ene av de to *privatpersonene* som har uttalt seg, foreslår «lenskvinn» som alternativ til «lensmann» slik at en kan unngå «politistasjons-sjef», som er et «meget tungt og langt ord». Den andre privatpersonen stiller seg kritisk til at en bruker tid på slike spørsmål som ble tatt opp i høringsnotatet.

3 Lensmannsterminologien

3.1 Politistasjonsalternativet

Etter politiloven § 16 deles riket inn i politidistrikter. Politidistriktene deles inn i lensmannsdistrikter og politistasjonsdistrikter. Lederen for politistasjons- eller lensmannsdistriktet har tittelen politistasjonssjef eller lensmann. Valget mellom lensmanns- eller politistasjonsterminologi i det enkelte tilfellet var historisk betinget. Da en i 2021 gikk over til å benytte politistasjonsterminologi i hele landet, var det praktisk sett meget få andre forskjeller igjen mellom lensmanns- og politistasjonsdistriktene enn den rent terminologiske forskjellen. Ved reetableringen av enkelte tjenestesteder i 2023 og 2024 ble ikke lensmannsterminologien tatt i bruk igjen.

Departementet forela for Språkrådet 30. juni 2022 spørsmålet om lensmester/lensmeister kunne erstatte lensmann som alternativ til politistasjonsterminologien. Språkrådet konkluderte 4. august 2022:

«Selv om *lensmester/lensmeister* vil kunne fungere som kjønnsnøytral tittel, vil det være uheldig å innføre dette som ny tittel i politiet fordi tittelen i liten grad er gjenkjennelig og selvfølgelig. Særlig forleddet *lens-* er problematisk fordi det ikke viser til noen relevant enhet i dagens Norge. Dersom *lensmester/lensmeister* og *politistasjonssjef* er tenkt brukt som to betegnelser på samme stilling eller rolle, er det prinsipielt uheldig ut fra hensynet til gjennomsiktighet i det offentlige.»

I *høringsnotatet* 8. desember 2022 ble det foreslått at lensmannsterminologien gikk ut av lovverket som en forenkling i stedet for at en søkte etter et nytt alternativ til politistasjonsterminologien som erstatning for lensmannsterminologien.

Som det fremgår av punkt 2.3, støttes forslaget i *høringsnotatet* av de fleste *høringsinstansene*. Departementet opprettholder det i proposisjonen her.

Opphevelsen av lensmannsterminologien medfører i første rekke endringer i politiloven, se særlig merknadene til politiloven § 17.

For de fleste bestemmelser som omtaler lensmannen, er det enkelt å utforme forslag til hvordan bestemmelsen bør lyde når «lensmann» ikke lenger skal benyttes. Enkelte bestemmelser sonder fortsatt mellom politistasjonssjefer og lensmenn. Bl.a. i disse tilfellene må det vurderes noe nærmere hvordan bestemmelsene bør utformes, jf. punkt 3.3 nedenfor.

3.2 Uttrykket «politi- og lensmannsetaten»

Når «lensmann» ikke lenger skal brukes i lovverket, bør uttrykket «politi- og lensmannsetaten» erstattes av det enkle uttrykket «politiet». Det reiser ingen særlige spørsmål de fleste steder der uttrykket benyttes i lovverket. I politiloven § 1 første ledd brukes imidlertid «politi- og lensmannsetaten» for å gi uttrykk for prinsippet om at polititjenesten i utgangspunktet utføres av politiet og ikke av andre myndigheter eller av private. Første ledd lyder: «Staten skal sørge for den polititjeneste som samfunnet har behov for. Polititjenesten utføres av politi- og lensmannsetaten.» I Ot.prp. nr. 22 (1994–95) *Om lov om politiet (politiloven)* heter det på side 12:

«... Når det slås fast i lovens første paragraf at staten skal sørge for den polititjeneste som samfunnet har behov for, innebærer det at andre forvaltningsorganer eller private selskaper eller organisasjoner ikke har anledning til å utøve organisert virksomhet som ligger i kjerneområdet av politiets arbeidsfelt. Paragrafen gir således uttrykk for statens enerett til å forvalte og utøve politimyndighet. ...»

I *høringsnotatet* 8. desember 2022 ble det fremholdt at et slikt prinsipielt utgangspunkt trolig fortsatt bør komme til uttrykk innledningsvis i politiloven. Det ble derfor foreslått at politiloven § 1 første ledd skulle lyde: «Staten skal sørge for den polititjeneste som samfunnet har behov for. Polititjenesten utføres av *politiet*.»

Ingen av *høringsinstansene* har uttalt skepsis til å beholde en prinsippbestemmelse om at polititjeneste utføres av politiet. *Departementet* opprettholder forslaget.

3.3 Straffeprosessloven

I straffeprosessloven forekommer «lensmann» og avledede uttrykk i §§ 55 a, 67, 230 og 237. I *høringsnotatet* 8. desember 2022 ble det fremholdt om dette:

«... For §§ 55 a, 67 og 230 blir det bare tale om å fjerne lensmannsuttrykkene samt gjennomføre noe ytterligere kjønnsnøytralisering av ordlyden.

Etter straffeprosessloven § 237 kan påtalemyndigheten begjære rettslig avhør mv. Som en særregel for det tilfellet at begjæringen er fremsatt av en lensmann, skal retten prøve «om begjæringen er tilstrekkelig begrunnet», jf. første ledd tredje punktum. Bestemmelsen stammer fra før politistasjonssjefene ble en del av påtalemyndigheten ved lov 2010 nr. 86. § 237 ble ikke endret i den forbindelse. Det er imidlertid antatt at også politistasjonssjefene er underlagt denne spesielle regelen, jf. *Juridika.no*: Ajourført versjon av Straffeprosessloven, kommentarutgave av Erik Keiserud, Knut Erik Sæther, Morten Holmboe, Hans-Petter Jahre, Magnus Matningsdal og Jarle Golten Smørdal, à jour per 1. juli 2021, kommentar nr. 5 til straffeprosessloven § 237. «Lensmann» foreslås derfor endret til «politistasjonssjef».» [Per 8. juli 2025 er formuleringen i kommentaren at bestemmelsen «bør derfor få anvendelse» for politistasjonssjefer.]

Ingen av *høringsinstansene* har uttalt seg spesielt om disse spørsmålene. *Departementet* opprettholder forslagene i *høringsnotatet*.

3.4 Lensmannen som medhjelper ved tvangssalg

Tvangsfullbyrdsloven §§ 2-10 og 11-43 inneholder enkelte særregler for tvangssalg av fast eiendom og adkomstdokumenter til leierett eller boret til husrom i lensmannsdistrikter. I *høringsnotatet* 8. desember 2022 het det om disse særreglene:

«I lensmannsdistrikter kan namsmannen oppnevnes som medhjelper ved slike salg, jf. tvangsfullbyrdsloven § 2-10 tredje ledd. Utenfor lensmannsdistriktene kan namsmannen bare oppnevnes som medhjelper ved tvangssalg i den utrekning Kongen har åpnet for det, jf. forskrift 4. desember 1992 nr. 895 om tvangssalg ved medhjelper § 4-1, som åpner for det «når særlige forhold gjør det påkrevd». I dag er det neppe godt begrunnet å opprettholde en slik adgang til å benytte namsmannen som medhjelper i lensmannsdistriktene. Når en dessuten ikke lenger kan bruke uttrykket «lensmannsdistrikt» til å uttrykke et slikt geografisk skille, synes den mest nærliggende løsningen å være å oppheve bestemmelsen om lensmannsdistriktene slik at det i alle tilfeller vil bero på bestemmelser gitt av Kongen i hvilken utstrekning namsmannen kan benyttes som medhjelper.

Dersom tvangssalg av fast eiendom skal skje ved auksjon holdt av namsmyndigheten, bestemmer tingretten om det er denne eller namsmannen som skal holde auksjonen, jf. tvangsfullbyrdsloven § 11-43 første ledd første punktum. Etter annet punktum holdes auksjonen i lensmannsdistrikter «i alminnelighet av namsmannen». Det samme gjelder ved tvangsauksjoner over adkomstdokumenter til leierett eller boret til husrom, jf. § 12-6. En slik særregel for lensmannsdistriktene er neppe like godt begrunnet i dag som det var i 1992. Dessuten vil en ikke lenger kunne knytte skillet til «lensmannsdistrikt». Det foreslås at § 11-43 første ledd annet punktum utgår.»

Ingen av *høringsinstansene* har uttalt seg spesielt om dette. *Departementet* opprettholder forslagene i *høringsnotatet*.

3.5 Bestemmelser om klage fra lensmann til politimester

Tidligere fantes det en del lovbestemmelser om at forvaltningsvedtak truffet av lensmannen kunne påklages til politimesteren. I dag er det bare igjen to slike: vrakloven § 11 og hittegodsloven § 11.

I *høringsnotatet* 8. desember 2022 ble det uttalt om disse bestemmelsene:

«... Som avvik fra det som ellers ville ha fulgt av forvaltningsloven, innskrenker begge bestemmelsene klageadgangen til tilfeller der klagen gjelder et beløp på minst 100 kroner eller

klageren påstår at lensmannens vedtak ikke er i samsvar med loven. Etter hittegodsloven § 11 kan vedtak truffet av politimesteren i første instans bare påklages dersom klageren påstår at vedtaket er lovstridig, og også vedtak truffet av politimesteren i klagesak kan påklages dersom klageren hevder at vedtaket er i strid med loven.

— — —

Når «lensmann» skal gå ut av lovverket, kan en ikke beholde særreglene i vrakloven § 11 og hittegodsloven § 11 uendret. Det synes åpenbart at en ikke bør innføre en form for skille mellom forskjellige politistasjonsdistrikter. Videre har det trolig liten praktisk betydning å opprettholde særbestemmelsene om klageadgangen. ...

I høringsnotatet her foreslås at en rett og slett opphever de særlige klagereglene i vrakloven § 11 og hittegodsloven § 11. ...»

Ingen av *høringsinstansene* uttalte seg mot forslaget om opphevelse av de særlige klagereglene i

vrakloven § 11 og hittegodsloven § 11. D e p a r - t e m e n t e t viderefører forslaget.

I høringsnotatet ble det bemerket at konsekvensen av opphevelsen ville bli at vedtak truffet på politistasjonsnivå vil kunne påklages til politidistriktetsnivå, mens vedtak truffet på politidistriktetsnivå i første instans vil kunne påklages til Politidirektoratet. Politidirektoratet fremholdt at det i stedet ville være direktoratet som ble klageinstans i alle tilfeller. Siden det er på den måten som Politidirektoratet fremholder, politiet gjennomgående har forholdt seg når det gjelder andre forvaltningsklager, legger departementet til grunn at det også blir slik når det gjelder klager over politiets vedtak etter vrakloven og hittegodsloven.

Klagereglene i vrakloven § 13 er parallelle til klagereglene i hittegodsloven § 11 annet punktum. Når hittegodsloven § 11 annet ledd oppheves, bør også vrakloven § 13 oppheves. Politidirektoratet uttaler at det ikke vet hvor mange klager det er etter de to nevnte lovene, «men legger til grunn at det er få». I proposisjonen foreslås vrakloven § 13 opphevet.

4 Uttrykket «namsmann»

I lovgivningen om politiets gjøremål innen den sivile rettspleien på grunnplanet er uttrykket «namsmann» et sentralt begrep. Etter justeringer ved lov 11. mai 2017 nr. 26 om endringer i rettergangsgivningen mv. (organiseringen av den sivile rettspleien på grunnplanet) brukes uttrykket nå som en kobling mellom de enkelte gjøremålene og de enhetene som utfører oppgavene forskjellige steder, det vil si lensmenn, politistasjoner og namsfogder, jf. politiloven § 17 første ledd første punktum som lyder: «Lensmannen og politistasjonssjefen er namsmann i sitt distrikt med mindre oppgaven som namsmann ivaretas av et namsfogdkontor ledet av en namsfogd.» I regelverket om de enkelte namsmannsoppgavene omtales den myndigheten som oppgavene ligger hos, som «namsmannen».

I *høringsnotatet* 8. desember 2022 heter det om uttrykket «namsmannen»:

«... «Namsmann» er ikke en stillingstittel, men det synes imidlertid naturlig også å erstatte dette uttrykket med et kjønnsnøytralt uttrykk.

I stedet for å finne et nytt, kjønnsnøytralt uttrykk som ikke samtidig er en betegnelse på et av de organene som oppgavene kan legges til, foreslås det at en bruker uttrykket «namsfogd» (på nynorsk «namsfut») også i bestemmelsene om de enkelte gjøremålene. Organisasjonsmessig er politiloven § 17 den sentrale bestemmelsen som må endres i denne sammenheng. ...»

Som det fremgår av punkt 2.3, støttes forslaget i høringsnotatet av de fleste *høringsinstansene*. Departementet opprettholder det. Dette medfører flest endringer for tvangsfullbyrdsloven der «namsmann» og avledede uttrykk brukes nærmere 290 steder. Deretter kommer gjeldsordningsloven med nærmere 70 steder. Hvilke andre lover som berøres, fremgår av lovforslaget.

5 Noen særlige spørsmål

5.1 Registrerings- og forseglingsforretninger etter konkursloven

Den nøyaktige angivelsen av hvilke enheter innen politiet som kan pålegges å utføre registrerings- og forseglingsforretninger etter konkursloven, jf. konkursloven § 80, har vært varierende. Etter endringene ved lov 11. mai 2017 nr. 26 om endringer i rettergangslovgivningen mv. (organiseringen av den sivile rettspleien på grunnplanet) kan slike oppgaver nå overlates til «namsmannen eller lensmannen eller til en annen skikket person oppnevnt av retten». Bakgrunnen for at lensmannen er nevnt, er at «det kan være behov for å benytte den lokale lensmannen til registrering selv om han ikke har kompetanse som namsmann etter politiloven § 17», jf. Prop. 33 L (2016–2017) punkt 6.1 (side 38). For politistasjonsdistriktene fant en ikke behov for en slik ordning. Når en ikke lenger skal tale om «lensmannen», må konkursloven § 80 endres. I *høringsnotatet* 8. desember 2022 het det om dette:

«... Siden en ikke lenger kan bruke uttrykket «lensmann» for å gi en slik geografisk differensiering, kan det synes mer nærliggende i utgangspunktet å forbeholde disse oppgavene for namsfogden enn å åpne for at også politistasjoner uten namsfogdfunksjon pålegges slike oppgaver. I enkelttilfeller vil en dessuten kunne benytte seg av alternativet «annen skikket person oppnevnt av retten» dersom det foreligger enighet om det. Dersom namsfogden mottar en registrerings- eller forseglingsoppgave fra tingretten som det etter namsfogdens oppfatning av geografiske eller andre grunner er mer praktisk at utføres av andre enn namsfogdens egne ansatte, kan namsfogden ta initiativ til å søke å få til en slik løsning.»

Ingen av *høringsinstansene* har uttalt seg spesielt om dette. D e p a r t e m e n t e t opprettholder forslaget i *høringsnotatet*.

5.2 Forkynning etter domstolloven § 163 a

Etter domstolloven § 163 a kan bl.a. «påtalemyndigheten, namsmenn, lensmenn» forkynne dokumenter ved direkte oversendelse til den som skal motta forkynningen, enten ved brev eller elektronisk på nærmere måter som beskrevet i loven. Siden bestemmelsen benytter uttrykkene «namsmenn» og «lensmenn», må den endres. I *høringsnotatet* 8. desember 2022 het det om dette:

«Uttrykket «namsmann» må erstattes av uttrykket «namsfogd», jf. Det legges til grunn at domstolloven § 163 a med «namsmenn» mener de alminnelige namsmennene slik at en ved omskrivningen ikke trenger å ta høyde for særnamsmyndighetene. Det synes dessuten som lovverket ikke inneholder noen pålegg om at særnamsmyndigheter skal foreta meddelelser i form av forkynnelse.

Når namsfogdene nevnes som en av de myndighetene som kan forkynne postalt etter domstolloven § 163 a, vil en fange opp eventuelle tilfeller der lensmennene i dag er pålagt å foreta meddelelser innenfor den sivile rettspleien på grunnplanet i form av forkynnelse. Eventuelle forkynnelser fra lensmannen innen strafferettspleien vil fanges opp av alternativet «påtalemyndigheten».

Ingen av *høringsinstansene* har uttalt seg spesielt om dette, og d e p a r t e m e n t e t opprettholder forslaget i *høringsnotatet*.

5.3 Iverksettelse av heftelse etter straffeprosessloven

Etter straffeprosessloven § 218 settes beslutninger om heftelse i verk av «politiet eller namsmannen». I *høringsnotatet* 8. desember 2022 het det om denne bestemmelsen:

«... Bestemmelsen er fra en tid da funksjonen som alminnelig namsmann flere steder ble

ivaretatt av namsmannsavdelinger på tingrettsnivå eller kommunale namsmenn, og lensmannen dessuten ikke var en del av politiet. Etter sammenslåingen av lensmennene og politiet til én etat i 1994, omorganiseringen av den sivile rettspleien på grunnplanet i 2006 og de terminologiske endringene som foreslås i høringsnotatet her, vil namsmannsfunksjonen alle steder ligge til enheter i politiet som kan omtales som «namsfogden». Spørsmålet blir om straffeprosessloven § 218 bør nevne namsfogden ved siden av politiet. Iverksettelsen av hefte foregår i stor utstrekning på samme måte som gjennomføring av utlegg eller arrest. Det er derfor trolig praktisk at iverksettelsen kan overlates til namsfogden. Siden namsfogden i utgangspunktet ikke kan tillegges rene politigjøremål, foreslås det derfor at namsfogden nevnes uttrykkelig i straffeprosessloven § 218 første ledd. Når namsfogden gjennomfører hefte, er namsfogden underlagt påtalemyndigheten uten den faglige selvstendigheten som namsfogden har i de sivile rettspleiegjøremålene, jf. Ot.prp. nr. 43 (2003–2004) Om lov om endringer i rettergangslovgivningen m.m. (organiseringen av den sivile rettspleie på grunnplanet) punkt 6.4.3 (side 28-30) om dette.»

Ingen av *høringsinstansene* har uttalt seg om spørsmålet. *Departementet* opprettholder forslaget i høringsnotatet om at en tar inn «namsfogden» i bestemmelsen som erstatning for «namsmannen».

5.4 Landslottloven

Landslott er en avgift som i en del tilfeller skal betales til eieren av fast eiendom ved bruk av eiendommen i forbindelse med fiske i saltvann. Nærmere bestemmelser om dette er gitt i lov 14. mars 1930 om landslott. Loven pålegger «lensmannen, namsfogden eller politistasjon med sivile rettspleieoppgaver» to særlige oppgaver. Etter § 6 tredje ledd kan landslotten i enkelte tilfeller deponeres der. Etter § 8 kan landslotten kreves fastsatt ved skjønn. Skjønnet styres av «lensmannen, namsfogden eller politistasjonssjef med sivile rettspleieoppgaver».

Etter endringer i den sivile rettspleien på grunnplanet ved lov 11. mai 2017 nr. 26 om endringer i rettergangslovgivningen mv. (organiseringen av den sivile rettspleien på grunnplanet) er landslottloven § 8 den eneste gjenværende lovbestemmelsen som fastsetter at skjønn skal holdes som det som tradisjonelt har vært betegnet som

«lensmannsskjønn». Landslottloven §§ 6 og 8 er dessuten de eneste bestemmelsene i lovverket som i dag taler om «lensmannen, namsfogden eller politistasjon med sivile rettspleieoppgaver».

I det datasystemet som ble tatt i bruk i forbindelse med omorganiseringen av den sivile rettspleien på grunnplanet 1. januar 2006, er det ikke registrert deponeringer eller skjønnsforretninger etter landslottloven. Det er vanskelig å se at deponeringsordningen i vår tid fyller et praktisk behov.

I *høringsnotatet* 8. desember 2022 ble det på denne bakgrunn foreslått at de to ordningene ble opphevet:

«De landslottberettigede synes godt tjent med de alminnelige ordningene for avklaring og inndriving av pengekrav dersom vedkommende ikke mottar landslott eller mener å ha mottatt eller blitt tilbudt for liten landslott. Det synes mer nærliggende å oppheve den særlige skjønnsordningen enn å overføre oppgaven til skjønn ved jordskifteretten eller tingretten, slik en i 2017 gjorde for mange andre skjønnsoppgaver.»

Ingen av *høringsinstansene* har uttalt seg spesielt om spørsmålet. *Departementet* opprettholder forslaget om å avskaffe de særlige oppgavene for politiet etter landslottloven § 6 tredje ledd og § 8.

5.5 Uttrykkene «politimann» og «polititjenestemann»

Som nevnt i punkt 2.3 peker Politidirektoratet på at på sikt bør også andre betegnelser enn lensmann og namsmann erstattes av kjønnsnøytrale betegnelser. Direktoratet utdyper:

«Det gjelder «politimann» i politiloven § 22 og straffeprosessloven §§ 196, 198, 206 og 216. Det samme gjelder «polititjenestemann» i straffeprosessloven § 76. Både politiloven og straffeprosessloven benytter ellers «embetsmann» og «tjenestemann», ev. sammen og i flertall. Det er ikke sagt noe i høringsnotatet om når det kan være aktuelt å gjøre resten av aktuelt lovverk for politiet kjønnsnøytralt, men slik vi forstår, har hovedsaken i høringen her vært å få ordnet opp i lensmannsterminologien, og så har man samtidig tatt namsmann pga. naturlig sammenheng. Vi antar at det er naturlig at man avventer bl.a. embetsmannsut-

valget og ev. bredere opprydning i lovverket før man gjør noe med de øvrige betegnelsene.»

Etter departementets oppfatning vil det være enklere å ta stilling til om uttrykkene «embetsmann» og «tjenestemann» bør erstattes av kjønnsnøytrale betegnelser og hvilke betegnelser en da bør falle ned på, når en har kommet lenger i oppfølgingen av Embetsmannsutvalget utredning NOU 2023: 21 *Embetsordningen – i takt med tiden*.

Uttrykkene «politimann» og «polititjenestemann» brukes en del steder i lovverket for å avgrense mot kontorpersonell mv. For eksempel gir straffeprosessloven § 176 «politimann» adgang til å foreta pågrep uten beslutning av retten eller påtalemyndigheten når det er fare ved opphold. Om betydningen av uttrykket «politimann» heter det i Karnov lovkommentarer i kommentar 2 til straffeprosessloven § 176 (per 30. august 2025):

«Bestemmelsen i første ledd *første punktum* gir hastekompetanse til «politimann». Dette omfatter ikke enhver som arbeider i politietaten, men kun tjenstepersoner som har politimyndighet, jf. politiloven § 20. Kontoransatte, teknisk personell mv. omfattes ikke. ...»

Ved lov 19. juni 2020 nr. 81 om endringer i straffeloven mv. tok en i bruk uttrykket «polititjenesteperson» i denne betydningen i straffeloven § 155 b. Det synes passende å benytte anledningen her til spesielt å erstatte «politimann» og «polititjenestemann» med det kjønnsnøytrale uttrykket «polititjenesteperson». Det fører imidlertid til at kjønnsnøytraliseringen av språkbruken i noen lovbestemmelser fremstår som ufullstendig, siden «tjenestemann» og «embetsmann» videreføres i denne omgang.

6 Økonomiske og administrative konsekvenser

I høringsnotatet 8. desember 2022 la departementet til grunn at de aller fleste endringene som ble foreslått, var av rent terminologisk karakter og derfor underforstått ikke ville ha nevneverdige økonomiske eller administrative konsekvenser. *Domstoladministrasjonen* har påpekt at det må gjøres noen endringer i domstolenes saksbehandlingssystem som vil koste «i størrelsesorden kr.

100 000,-». Dette er kostnader av en slik størrelse at de må dekkes innenfor gjeldende rammer.

Når det gjelder avskaffelsen av deponeringsadgangen og skjønnsordningen etter landslottloven, vises det til punkt 5.4 der det fremgår at det neppe har vært noen slike saker siden i hvert fall 2005. Opphevelsen vil derfor neppe ha nevneverdige økonomiske eller administrative konsekvenser.

7 Merknader til enkelte bestemmelser

De fleste lovendringene i lovforslaget gjennomfører de terminologiske endringene omtalt i punkt 3.1 (full overgang til politistasjonsterminologi), punkt 4 (erstatning av uttrykket «namsmann» med avledninger med uttrykket «namsfogd» med avledninger) og punkt 5.5 (erstatning av uttrykkene «politimann» og «polititjenestemann» med «polititjenesteperson»). Det er i utgangspunktet ikke behov for noen nærmere merknader til disse endringene og til andre endringer som bare gjelder kjønnsnøytralitet. Nedenfor er det bare knyttet merknader til de terminologiske endringene som reiser spesielle spørsmål, samt til andre endringer.

Til 1 Vrakloven

Til § 11

Særregelen i første ledd om klage fra lensmannen til politimesteren oppheves, jf. punkt 3.5. På grunn av sammenhengen mellom nåværende første og annet ledd, må innledningen av første punktum skrives noe om når paragrafen nå bare får ett ledd.

Til § 13

Om opphevelsen av § 13 vises til punkt 3.5.

Til 2 Domstolloven

Til § 27

I dag fastsetter sjetten ledd første punktum at den alminnelige namsmannen er sekretariat for forliksrådene i sitt distrikt. Med «den alminnelige namsmannen» klargjøres at eventuelle særnamsmenn ikke har denne funksjonen. Presiseringen er egentlig overflødig, og noen slik presisering vil det uansett ikke være behov for når loven endres slik at oppgaven legges til «namsfogden», jf. punkt 4.

Til § 63

Etter første ledd er den som etter politiloven § 17 er utpekt som namsmann, også hovedstevnevitne. Selv om henvisningen til politiloven § 17 utgår når «namsmann» erstattes av «namsfogd», jf. punkt 4,

er det politiloven § 17 som er utgangspunktet for reguleringen av hvem som er namsfogd, og dermed hovedstevnevitne, i de forskjellige distriktene.

Endringen i annet ledd tredje punktum er en ren tilpasning til at en ikke lenger skal tale om «lensmannskontorer». Med «namsfogddistriktet» siktes det både til tilfeller der en politistasjonssjef er namsfogd for flere politistasjonsdistrikter, og tilfeller der et namsfogdkontor også dekker namsfogdfunksjonen for et politistasjonsdistrikt.

Til § 163 a

Annet ledd berøres av at både «lensmann» og «namsmann» utgår, jf. punkt 5.2.

Til 4 Skjønnsprosessloven

Skjønnsprosessloven § 43 første ledd annet punktum har en bestemmelse om at feil begått av en lensmann, ikke kan kreves erstattet etter bestemmelsen i tvisteloven § 20-12 om statens ansvar for partenes sakskostnader i visse tilfeller. Når siste rest av lensmannsskjønn nå foreslås fjernet, jf. punkt 5.4, og ordet «lensmann» dessuten ikke lenger skal benyttes, jf. punkt 3.1, er den mest nærliggende løsningen å oppheve skjønnsprosessloven § 43 første ledd annet punktum.

Til 5 Svalbardloven

§ 5 tredje ledd omhandler hvem som utfører oppgaver innen den sivile rettspleien på grunnplanet på Svalbard. I høringsnotatet ble det foreslått at en bare erstattet «namsmann» med «namsfogd» i første punktum. Det vil imidlertid følge av domstolloven § 63 første ledd at sysselmesteren er hovedstevnevitne i egenskap av namsfogd. Det vil videre følge av vekselloven § 87 første ledd, jf. sjekkloven § 65, at veksel- og sjekkprotester på Svalbard tas opp av sysselmesteren i egenskap av namsfogd. Det er derfor unødvendig å nevne disse oppgavene i § 5 tredje ledd, som kan forenkles til: «På Svalbard er sysselmesteren namsfogd.»

Til 6 Landslottloven

Politi- og lensmannsetatens særlige oppgaver etter landslottloven §§ 6 og 8 foreslås opphevet, jf. punkt 5.4.

Til 8 Hittogodsloven

Særreglene om klage i § 11 foreslås opphevet, jf. punkt 3.5.

Til 12 Patentloven

§ 44 fjerde ledd viser til tvangsfullbyrdsloven § 7-20 niende ledd. Ved innkrevingsloven er den aktuelle bestemmelsen flyttet til § 7-19 niende ledd.

Til 14 Panteloven

I panteloven forekommer «namsmannen» i §§ 1-6 og 1-11. Disse stedene må det antas at uttrykket sikter til den namsmyndighet som har stiftet namsutlegget. Foruten namsfogden kan det være tale om Innkrevingsmyndigheten, jf. innkrevingsloven § 23, eller en kommune, jf. tvangsfullbyrdsloven § 2-15. Derfor erstattes «namsmannen» disse to stedene med «namsmyndigheten».

Til 15 Straffeprosessloven*Til § 218*

Det vises til punkt 5.3 om hvorfor «namsfogden» er tatt inn i lovforslaget som erstatning for «namsmannen» i tillegg til «politiet».

Til § 237

Slik første ledd tredje punktum i dag lyder, skal retten foreta en grundigere prøving av enkelte begjæringer når begjæringen kommer fra en lensmann enn når den kommer fra høyere påtalemyndighet. Det samme gjelder antakelig når begjæringen fremsettes av en politistasjonssjef, jf. punkt 3.3.

Til 17 Konkursloven

Adgangen etter konkursloven § 80 tredje ledd til å overlate registrerings- og forseglingsforretninger til lensmennene vil etter ordlyden i lovforslaget opphøre, jf. punkt 5.1.

Til 19 Tvangsfullbyrdsloven

Om erstatningen av namsmannsuttrykk med namsfogduttrykk vises til punkt 4. De rene utskiftingene av ordene «namsmann», «namsmannen» og «namsmannens» med ordene «namsfogd», «namsfogden» og «namsfogdens» er samlet innledningsvis. Det er tale om omkring 280 utskiftninger med flest i § 7-19 der det er 18 utskiftninger. Videre er de tre endringene fra «namsmenn» til «namsfogder» samlet i én endringsbestemmelse. Der det også foreslås andre endringer eller er tale om å erstatte andre avledninger av «namsmann», er det utformet egne endringsforslag. Til enkelte av dem knyttes noen merknader.

Til § 1-8

Foruten overgang fra «namsmannsdistrikt» til «namsfogddistrikt» foreslås «han eller hun» i femte ledd fjerde punktum erstattet med «vedkommende», som gjennomgående er brukt som kjønnsnøytral formulering i tvangsfullbyrdsloven.

Til § 2-10

Foruten overgang fra «namsmann» til «namsfogd» foreslås det at tredje ledd første punktum utgår, jf. punkt 3.4.

Til § 11-43

Foruten overgang fra «namsmann» til «namsfogd» foreslås det at bestemmelsen om at auksjoner over fast eiendom i lensmannsdistrikt «i alminnelighet» holdes av namsmannen, oppheves, jf. punkt 3.4. Dessuten endres paragrafoverskriften som har vært noe misvisende siden vedtaket.

Til 23 Politiloven

Om utfasingen av lensmannsterminologien vises til punkt 3.1. Om bakgrunnen for at prinsippbestemmelsen i § 1 første ledd annet punktum beholdes, vises til punkt 3.2.

Til § 17

Politoloven § 17 er den sentrale bestemmelsen om hvordan gjøremålene innenfor den sivile rettspleien på grunnplanet er innpasset i politiets oppbygging. I stedet for «namsmann» som et koblingsbegrep mellom disse gjøremålene og de

enkelte enhetene innen politiet som utfører dem, brukes etter lovforslaget «namsfogd» både som betegnelse på den utøvende enheten og som betegnelse på én av de to enhetstypene oppgavene kan legges til, jf. punkt 4. For et distrikt kan de sivile rettspleieoppgavene enten legges til en politistasjon ledet av en politistasjonssjef eller til et namsfogdkontor ledet av en egen namsfogd, jf. første ledd første punktum. I utformingen av bestemmelsen ligger ingen preferanse for et av de to alternativene. Det er her tale om alle de sivile rettspleiegjøremålene på grunnplanet for hele politistasjons- eller namsfogddistriktet som én pakke. Bare for gjeldsordningssakene åpner lovverket for å samle sakene hos én namsfogd for flere distrikter på annen måte enn ved å slå namsfogddistriktene sammen, jf. gjeldsordningsloven § 2-1 første ledd.

Namsfogddistriktene, både i betydningen distriktet til et namsfogdkontor og i betydningen distriktet til en politistasjon som ivaretar de sivile rettspleiegjøremålene, skal som tidligere omfatte en eller flere hele kommuner, jf. annet punktum.

Etter tredje punktum kan en politistasjon ivareta de sivile rettspleiegjøremålene også for andre politistasjonsdistrikter enn sitt eget. Den samme muligheten foreligger i dag. For namsfogdkontorer blir det tilsvarende spørsmålet et spørsmål om hvor mange kommuner i politidistriktet som namsfogdkontoret skal betjene. Namsfogdkontoret vil jo ha en ensartet portefølje i hele det distriktet det betjener.

I annet og tredje ledd erstattes uttrykk med «namsmann» av tilsvarende uttrykk med «namsfogd».

Til § 22

I annet ledd ligger avgrensingen til den aktuelle personkretsen i første punktum. I annet og tredje punktum trengs derfor verken «politimann» eller «polititjenestemann», jf. punkt 5.5.

Til 25 Småbåtloven

Til endringen fra «tolltjenestemann» til «tolltjenesteperson» i § 42 fjerde ledd nevnes at «tolltjenesteperson» brukes i vareførselsloven § 8-7.

Til 28 Skattebetalingsloven

Dersom et skattekontor bestemmer at bruken av et kjøretøy skal stanses, kan det etter skattebetalingsloven § 14-11 tredje ledd be «tollmyndig-

hetene, politi, lensmann eller annen offentlig myndighet» om å gjennomføre avskilting. Lensmennene er en del av politiet. Når uttrykket lensmann går ut av lovverket, jf. punkt 3.1, er det derfor ikke nødvendig å erstatte det med et annet uttrykk.

Til 29 Tvisteloven

I tvisteloven sjuende del om midlertidig sikring må «namsmannen» skiftes ut med «namsfogden» en del steder, jf. lovforslaget og punkt 4.

I tvisteloven sjuende del er det dessuten en del henvisninger til tvangsfullbyrdsloven som ikke er ajourført i samsvar med endringene i tvangsfullbyrdsloven kapitlene 5 og 7 ved innkrevingsloven. Anledningen benyttes til å rette opp dette. Til disse henvisningene bemerkes:

I § 33-5 annet ledd første punktum tas de nye bestemmelsene i tvangsfullbyrdsloven §§ 5-21 og 5-22 inn i henvisningen slik at det blir samme bestemmelser om bruk av personopplysninger og bruk av IKT for namsfogden ved arrest som ved tvangsfullbyrdelse. Innsynsbestemmelsen i nye § 5-20 er skilt ut fra § 5-19. Bestemmelsene i tvangsfullbyrdsloven § 7-12 om tredjepersoners opplysningsplikt finnes i ny § 5-7. De mer detaljerte bestemmelsene i § 7-9 om stedet for utleggsforretningen er ikke videreført. I lovforslaget vises det derfor bare til § 7-9 annet ledd som åpner for at det etter namsfogdens skjønn holdes et møte på nærmere angitt sted eller som fjernmøte.

Justeringene i § 33-5 annet ledd annet punktum er en ren tilpassing til ny plassering av de aktuelle bestemmelsene. Siden reguleringen av adgangen til utlegg i felles bolig i den nye utformingen er gitt en egen paragraf, blir den én paragraf mer å vise til.

Henvisningen i § 33-6 første ledd fjerde punktum justeres i samsvar med den nye plasseringen av de aktuelle bestemmelsene. Dessuten føyes den nye forskriftshjemmelen i tvangsfullbyrdsloven § 7-9 sjette ledd til slik at det vil være samme adgang til å gi forskriftsbestemmelser om valg av arrestgjenstand som det vil være for valg av utleggsgjenstand.

Bestemmelsene om etablering av rettsvern for utleggspant m.m. i tvangsfullbyrdsloven § 7-20 ble ved innkrevingsloven flyttet til § 7-19, jf. endringen i henvisningen i § 33-7 annet ledd annet punktum.

Endringen i § 34-4 tredje ledd første punktum tilsvarende endringen i § 33-5 annet ledd når det gjelder henvisninger til tvangsfullbyrdsloven kapittel 5.

Til 31 Varemerkeloven

§ 56 a annet ledd viser til tvangsfullbyrdelsesloven § 7-20 niende ledd. Ved innkrevingsloven er den aktuelle bestemmelsen flyttet til § 7-19 niende ledd.

Til 32 Politiregisterloven

Anledningen benyttes til å rette en skrivefeil i § 33 første ledd.

Til 36 Innkrevingsloven

Etter § 28 skal Innkrevingsmyndigheten gjennomføre utleggstrekk den selv har etablert, og utleggstrekk etablert av «alminnelig namsmann». Det siste uttrykket må erstattes av «namsfogden». Det er ikke nødvendig å ha med en presisering tilsvarende den som i dag ligger i «alminnelig». For det første vil det ikke finnes noen særnamsfogder. For det andre vil det ikke finnes andre namsmyn-

digheter enn Innkrevingsmyndigheten og namsfogdene som kan etablere utleggstrekk.

Til Del II

Lovforslaget er tilpasset alle lovvedtak sanksjonert innen utgangen av januar 2026. Enkelte av endringene kan ikke settes i kraft før de lovene og lovendringene som de knytter seg til, har trådt i kraft. Som eksempel nevnes at endringen i rettsgebyrloven § 14 første ledd annet punktum ikke kan settes i kraft før en endring av bestemmelsen ved barnelova 2025 har trådt i kraft.

Justis- og beredskapsdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i politiloven og tvangsfullbyrdelsesloven m.m. (kjønnsnøytrale betegnelser).

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i politiloven og tvangsfullbyrdelsesloven m.m. (kjønnsnøytrale betegnelser) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om endringer i politiloven og tvangsfullbyrdelsesloven m.m. (kjønnsnøytrale betegnelser)

I

1. I lov 20. juli 1893 nr. 2 om Stranding og Vrag gjøres følgende endringer:

§ 11 skal lyde:

Vedkommer godtgjørelsen eller erstatningen etter §§ 1 og 5 skip eller gods, blir den som andre kostnader å dekke av dette. Erstatning for ytelser m.m. til skipbrudne som nevnt i § 5 utredes av staten. Det samme gjelder godtgjørelse etter § 1 når den ikke kan dekkes av de bergete eller strandete ting.

§ 13 oppheves.

2. I lov 13. august 1915 nr. 5 om domstolene gjøres følgende endringer:

§ 27 sjette ledd første punktum skal lyde:
Namsfogden er sekretariat for forliksrådene i sitt distrikt.

§ 63 første ledd skal lyde:
Namsfogden er hovedstevnevitne i sitt distrikt.

§ 63 annet ledd tredje punktum skal lyde:
Med politimesterens samtykke kan det oppnevnes hjelpestevnevitner fra *andre politistasjoner* i *namsfogddistriktet*.

§ 163 a annet ledd skal lyde:
Følgende myndigheter kan foreta forkynning etter første ledd: de alminnelige domstoler, jordskifterettene, Forbrukerklageutvalget, Husleietvistutvalget, Parkeringsklagenemnda, fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker, påtalemyndigheten, *namsfogder* og statsforvaltere.

§ 213 fjerde ledd skal lyde:
Spørsmål om ansvar i anledning av en sak om tvangsfullbyrdelse eller midlertidig sikring for *namsfogden* kan bringes inn for tingretten.

3. I lov 21. juli 1916 nr. 2 om vidners og sakkyndiges godtgjørelse m.v. gjøres følgende endringer:

§ 12 nr. 3 første punktum skal lyde:
Avgjørelser truffet av en *namsfogd* kan påklages til tingretten etter reglene i tvangsfullbyrdelsesloven § 5-16.

4. I lov 1. juni 1917 nr. 1 om skjønn og ekspropriasjonssaker gjøres følgende endringer:

§ 43 første ledd annet punktum oppheves.

5. I lov 17. juli 1925 nr. 11 om Svalbard gjøres følgende endringer:

§ 5 tredje ledd skal lyde:
På Svalbard er sysselmasteren *namsfogd*.

6. I lov 14. mars 1930 om landslott gjøres følgende endringer:

§ 6 tredje ledd oppheves.

§ 8 oppheves.

7. I lov 27. mai 1932 nr. 2 om veksler gjøres følgende endringer:

§ 87 første og annet ledd skal lyde:
Protest tas opp av *namsfogden*.
Dersom det er nødvendig for at protesten skal kunne opptas i tide, kan *namsfogden* ta opp protest utenfor sitt distrikt.

8. I lov 29. mai 1953 nr. 3 om hittegods gjøres følgende endringer:

§ 11 oppheves.

9. I lov 5. mai 1961 om grannegjerde gjøres følgende endringer:

§ 17 annet ledd første og annet punktum skal lyde: Når den eine grannen ikkje oppfyller gjerdehaldsskyldnaden, kan *namsfuten* lata den andre få fullmakt til å setja arbeidet i verk på *den fyrstnemnde sin* kostnad. Har kravet ikkje tvangskraft, skal *namsfuten* gjeva grannen høve til å seia si meining før *namsfuten tek avgjerd*.

10. I lov 18. juni 1965 nr. 2 om vegtrafikk gjøres følgende endringer:

§ 31 b fjerde ledd skal lyde:

Polititjenestepersoner som ellers ikke har foreleggsmyndighet, kan gis myndighet til å utferdige forenklet forelegg.

§ 33 nr. 3 første ledd første punktum skal lyde: Finner politiet at fører eller eier av motorvogn eller den som på eierens vegne har rådigheten over motorvognen med skjellig grunn er mistenkt for et straffbart forhold som kan medføre tap av retten til å føre førerkortpliktig motorvogn, kan en *polititjenesteperson* midlertidig tilbakekalle førerretten og ta førerkortet fra *vedkommende*.

11. I lov 8. juni 1967 nr. 3 om å setja i verk avtala 18 mars 1965 om løysing av tvistar mellom ein stat og borgarar i andre statar om investeringar gjøres følgende endringer:

§ 2 annet ledd annet punktum skal lyde: Krav om fullføring vert framsett for *namsfuten*.

12. I lov 15. desember 1967 nr. 9 om patenter gjøres følgende endringer:

§ 44 fjerde ledd skal lyde:

Om anmerkning i patentregisteret eller i det særskilte register over europeiske patentsøknader av utlegg og arrest gjelder tvangsfullbyrdsloven § 7-19 niende ledd, jf. tvisteloven § 33-7 annet ledd.

13. I lov 18. mai 1979 nr. 18 om foreldelse av fordringer gjøres følgende endringer:

§ 18 nr. 2 første punktum skal lyde:

Er skyldnerens bo under konkurs, gjeldsforhandling etter konkursloven, offentlig skifte, eller er det åpnet gjeldsforhandling etter gjeldsordningsloven, avbrytes ellers foreldelse når fordringshaveren anmelder fordringen i boet eller til *namsmyndigheten*.

14. I lov 8. februar 1980 nr. 2 om pant gjøres følgende endringer:

§ 1-6 tredje ledd første punktum skal lyde:

Ved namsutlegg i verdipapirer, innløsningspapirer eller enkle pengekrav skal avdrag og renter betales til *namsmyndigheten*.

§ 1-11 tredje ledd tredje punktum skal lyde:

Ved namsutlegg kan samtykket i stedet gis av *namsmyndigheten*.

15. I lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker gjøres følgende endringer:

I følgende bestemmelser endres ordene «polititjenestemann» og «polititjenestemenn» til henholdsvis «*polititjenesteperson*» og «*polititjenestepersoner*»:

§§ 76, 130 a og 464.

I følgende bestemmelser endres ordet «politimann» til «*en polititjenesteperson*»:

§§ 176, 198, 206 og 216.

§ 55 a første ledd nr. 4 skal lyde:

4. *politistasjonssjefene*.

§ 67 fjerde ledd annet punktum skal lyde:

Politimesteren kan delegere påtalekompetanse til *politistasjonssjefer* til å overføre straffesaker for overtredelse av straffeloven §§ 268, 271, 321, 322, 323, 326, 334, 339, 342, 351, 352 tredje ledd, 353 og 373 til megling i konfliktrådet dersom dette er nødvendig.

§ 218 første ledd første punktum skal lyde:

Beslutningen settes i verk av politiet eller *namsfogden*.

§ 230 tredje ledd første punktum skal lyde:
Selv om et vitne ikke har forklaringsplikt etter første eller annet ledd, plikter vitnet etter innkalling å møte på *politistasjon* i det politidistrikt hvor *vitnet* bor eller oppholder seg for å avklare om *vedkommende* er villig til å forklare seg for politiet.

§ 237 første ledd tredje punktum skal lyde:
Ved begjæring fra en *politistasjonssjef* prøver retten likevel fullt ut om begjæringen er tilstrekkelig begrunnet.

16. I lov 17. desember 1982 nr. 86 om rettsgebyr gjøres følgende endringer:

§ 5 a nr. 3 første punktum skal lyde:
Avgjørelser som gjelder forretninger som nevnt i kapittel 4 og § 25 hos *namsfogden* eller hos en særskilt *namsmyndighet*, kan påklages til tingretten etter reglene i tvangsfullbyrdelsesloven § 5-16.

§ 14 første ledd annet punktum skal lyde:
Det betales ikke gebyr for begjæring om utlegg for underholdsbidrag mv. og for tvangsbót etter barnelova § 14-5 eller når en kommune fremsetter en beslutning om utleggstrekk for *namsfogden* etter tvangsfullbyrdelsesloven § 2-17.

§ 14 syvende ledd skal lyde:
Ved begjæring til *namsfogden* om utlevering etter tvangsfullbyrdelsesloven kapittel 13 betales 1,2 ganger rettsgebyret. Ved begjæring til *namsfogden* om fravikelse etter tvangsfullbyrdelsesloven kapittel 13 betales 1,25 ganger rettsgebyret og i tillegg 1,35 ganger rettsgebyret når tvangsfullbyrdelse blir gjennomført.

§ 14 ellefte ledd tredje punktum skal lyde:
Ved begjæring om utlegg etter tvangsfullbyrdelsesloven § 7-2 bokstav f kan *namsfogden* i særlige tilfeller kreve at gebyret etter første ledd første punktum betales forskuddsvis.

17. I lov 8. juni 1984 nr. 58 om gjeldsforhandling og konkurs gjøres følgende endringer:

§ 80 fjerde ledd skal lyde:
Registrerings- og forseglingsforretningene kan overlates til *namsfogden* eller til en annen skikket person oppnevnt av retten.

18. I lov 8. juni 1984 nr. 59 om fordringshavernes dekningsrett gjøres følgende endringer:

I følgende bestemmelser endres ordet «namsmannen» til ordet «*namsfogden*»:

§ 7-3 a annet ledd og § 7-10 tredje ledd.

19. I lov 26. juni 1992 nr. 86 om tvangsfullbyrdelse gjøres følgende endringer:

Følgende steder endres ordene «namsmann», «namsmannen» og «namsmannens» til henholdsvis ordene «*namsfogd*», «*namsfogden*» og «*namsfogdens*»:

§§ 2-1, 2-2, 2-3, 2-4, 2-5, 2-6, 2-7, 2-8, 2-11, 2-17 fjerde til syvende ledd, kapittel 5 overskriften, §§ 5-2, 5-3, 5-4, 5-5, 5-6, 5-7, 5-8, 5-9, 5-10, 5-11, 5-12, 5-13, 5-14, 5-15, 5-16, 5-17, 5-21, 6-4, 7-3, 7-6, 7-7, 7-8, 7-9, 7-17, 7-18, 7-19, 7-20, 7-23, 7-26, 7-27, 8-3, 8-7, 8-8, 8-9, 8-10, 8-11, 8-12, 8-13, 8-14, 8-15, 8-16, 8-17, 8-18, 8-20, 8-21, kapittel 8 avsnitt III overskriften, §§ 8-24, 8-25, 9-4, 9-6, 9-7, 9-8, 9-9, 9-10, 9-11, 9-12, 10-5, 10-7, 10-8, 10-9, 10-11, 10-12, 10-13, 10-14, 11-8, 11-47, 11-50, 13-3, 13-7, 13-8, 13-10, 13-11, 13-12 og 13-14.

Følgende steder endres ordet «namsmenn» til ordet «*namsfogder*»:

§§ 5-2 og 5-7.

§ 1-8 femte ledd skal lyde:

Med en persons alminnelige verneting menes i denne loven den rettskrets eller det *namsfogddistrikt* hvor vedkommende har bopel eller slik tilknytning som nevnt i tvisteloven § 4-4 tredje til femte ledd. Den som har bopel i flere rettskretser eller *namsfogddistrikter*, har alminnelig verneting i alle disse. Den som ikke har kjent bopel, har verneting i den rettskrets eller i det *namsfogddistrikt* hvor vedkommende oppholder seg når en begjæring etter loven her meddeles. Har personen heller ikke kjent oppholdssted i riket, har vedkommende verneting i den rettskrets eller i det *namsfogddistrikt* *vedkommende* sist hadde kjent bopel eller oppholdssted, dersom saken gjelder en forpliktelse pådratt i Norge eller en forpliktelse som skal oppfylles i Norge.

§ 2-5 tredje ledd skal lyde:

Namsfogder og *namsfogdfullmektiger* blir ikke ugilde av den grunn at de selv har begjært tvangsfullbyrdelse av krav som det hører til deres tjenesteplikt å inndrive.

§ 2-9 annet ledd skal lyde:

For *namsfogdenes* adgang til å overlate gjøremål til sine underordnede gjelder politiloven § 29 annet ledd.

§ 2-10 tredje ledd skal lyde:

Ved tvangssalg av realregistrerte formuesgoder og adkomstdokumenter til leierett eller boret rett til *husrom kan namsfogden* oppnevnes som medhjelper i samsvar med bestemmelser gitt av Kongen. En *namsfogd* som oppnevnes som medhjelper, har ikke krav på godtgjørelse som medhjelper og har ikke plikt til å stille sikkerhet. Kongen kan gi nærmere bestemmelser om *namsfogdens* oppgaver og myndighet som medhjelper.

§ 2-17 første ledd første punktum skal lyde:

Dersom kommunen beslutter utleggstrekk, fremsettes beslutningen for den *namsfogden* som er kompetent til å etablere utleggstrekk mot skyldneren.

§ 7-21 annet ledd annet punktum skal lyde:

Hvis Innkreivingsmyndigheten ikke har krav i trekket, treffes avgjørelsen av den *namsfogden* som har kompetanse etter § 7-3 fjerde ledd til å etablere utleggstrekk.

§ 7-21 tredje ledd annet punktum skal lyde:

En *namsfogd* inntar oppfordring som nevnt i namsboken.

§ 11-43 skal lyde:

§ 11-43 Gjennomføring av auksjonssalg

Dersom salget skal skje ved auksjon holdt av namsmyndigheten, bestemmer retten om denne eller *namsfogden* skal holde auksjonen.

Skal *namsfogden* holde auksjonen, sendes sakens dokumenter til *namsfogden*, som forbereder og holder auksjonsmøtet.

20. I lov 17. juli 1992 nr. 99 om frivillig og tvungen gjeldsordning for privatpersoner gjøres følgende endringer:

I følgende bestemmelser endres ordene «namsmannen» og «namsmannens» til henholdsvis ordene «*namsfogden*» og «*namsfogdens*»:

§§ 2-2, 2-3, 2-4, 2-5, 2-6, 2-7, 3-1, 3-2, 3-3, 3-4, 3-5, 3-6, 3-7, 4-1, 4-6, 4-7, 4-11, 4-12, 5-1, 6-1, 6-4, 7-1, 7-2 og 7-3.

§ 2-1 første ledd skal lyde:

Søknad om gjeldsforhandling fremsettes for *namsfogden* for den kommunen der skyldneren bor. Søknaden kan fremsettes elektronisk eller i papirform. For flere *namsfogddistrikter* i samme politidistrikt kan Kongen fastsette at søknader om gjeldsforhandling skal fremsettes for en av *namsfogdene*. Skyldnere som ikke er bosatt i Norge, jf. § 1-4 fjerde ledd, og skyldnere med adressesperre i Folkeregisteret, jf. folkeregisterloven § 10-4, kan fremsette søknad for den *namsfogden* Kongen har utpekt.

21. I lov 11. juni 1993 nr. 101 om luftfart gjøres følgende endringer:

§ 3-52 første ledd skal lyde:

Særskilt tvangssalg av reservedeler til et utenlandsk luftfartøy kan gjennomføres etter begjæring fra en utleggshaver selv om foranstående heftelser som hviler på både reservedelene og luftfartøyet, ikke får full dekning, når kjøpesummen er minst to tredeler av reservedelenes verdi som fastsatt av *namsfogden* og to rettsvitner med særlige forutsetninger for å ta del i verdsettelsen. *Namsfogden* kan til fordel for saksøkeren bestemme at de foranstående rettighetshavernes andel av kjøpesummen skal begrenses til to tredeler av kjøpesummen etter fradrag for omkostningene.

§ 14-32 femte ledd første punktum skal lyde:

Finner politiet at fører av luftfartøy med skjellig grunn er mistenkt for et straffbart forhold som kan medføre tap av retten til å føre sertifikatpliktig luftfartøy, kan en *polititjenesteperson* midlertidig tilbakekalle førerretten og ta sertifikatet fra *vedkommende*.

22. I lov 24. juni 1994 nr. 39 om sjøfarten gjøres følgende endringer:

§ 95 første ledd første punktum skal lyde:

Arrest i skip kan bare besluttet dersom skipet befinner seg i eller ventes å komme til rettskretsen, eller *namsfogddistriktet* dersom *namsfogden* skal utpeke arrestgjenstanden.

23. I lov 4. august 1995 nr. 53 om politiet gjøres følgende endringer:

I følgende bestemmelser erstattes uttrykket «politi- og lensmannsetaten» av «*politiet*»:

§§ 1, 18, 21 og 24 b.

§ 2 nr. 7 skal lyde:

7 utføre andre oppgaver som er fastsatt i lov eller som følger av sedvane, herunder oppgaver som i lov er lagt til *namsfogden*.

§ 8 første ledd innledningen skal lyde:

Politiet kan innbringe til *politistasjon* eller annet lokale som benyttes under polititjenesten

§ 16 annet ledd første punktum skal lyde:

Politidistriktene inndeles i *politistasjonsdistrikter*.

§ 17 skal lyde:

§ 17 *Namsfogden*

Politistasjonssjefen er *namsfogd* i sitt distrikt med mindre oppgaven som *namsfogd* ivaretas av et namsfogdkontor ledet av en *egen* namsfogd. *Distriktene* skal omfatte en eller flere hele kommuner. Kongen kan bestemme at en *politistasjonssjef* skal ivareta oppgaven som *namsfogd* for flere *politistasjonsdistrikter* i samme politidistrikt.

Namsfogd for Svalbard er sysselmesteren.

Kongen fastsetter hvilke *namsfogddistrikter* norsk kontinentalsokkel og norsk økonomisk sone hører til.

§ 20 a overskriften skal lyde:

Utenlandske polititjenestepersoner

§ 21 første ledd første punktum skal lyde:

Embetsmenn utnevnes og *polititjenestepersoner* ansettes i alminnelighet for å gjøre tjeneste i et politidistrikt eller i et av politiets særganer.

§ 22 annet ledd annet og tredje punktum skal lyde:

Samtykke må ikke gis der det kan oppstå tvil om hvilken egenskap *vedkommende* opptre i, eller om *vedkommendes* uavhengighet i tjenstlige saker. Samtykke må heller ikke gis der biervervet kan redusere *vedkommendes* evne eller mulighet til å utføre tjenesten forsvarlig.

§ 29 annet ledd skal lyde:

Departementet gir nærmere regler om i hvilken utstrekning *namsfogden* kan overlate sine oppgaver etter lov til sine underordnede.

24. I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endringer:

§ 21-11 a niende ledd skal lyde:

Innkrevingsmyndigheten eller den Helse- direktoratet bestemmer, opptre på vegne av staten ved tvangsforretning for *namsfogden* og annen rettslig inndrivning og sikring av krav som skriver seg fra direktoratets forvaltning av kapittel 5 samt forhandlinger etter gjeldsordningsloven.

25. I lov 26. juni 1998 nr. 47 om fritids- og småbåter gjøres følgende endringer:

§ 28 a fjerde ledd første punktum skal lyde:

Finner politiet at føreren eller eieren av en fritidsbåt, eller den som på eierens vegne har rådigheten over fritidsbåten, med skjellig grunn er mistenkt for et straffbart forhold som kan medføre tap av retten til å føre båtførerbevispliktig fritidsbåt, kan en *polititjenesteperson* midlertidig tilbakekalle føreretten ved å ta beslag av båtførerbeviset eller ved å ilegge kjøreforbud til person som ikke har plikt til å ha båtførerbevis.

§ 42 fjerde ledd skal lyde:

Polititjenesteperson eller *tolltjenesteperson* som ellers ikke har foreleggsmyndighet, kan gis myndighet til å utferdige forenklet forelegg.

26. I lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. gjøres følgende endringer:

§ 28 femte ledd skal lyde:

Polititjenestepersoner som ellers ikke har foreleggsmyndighet, kan gis myndighet til å utferdige forenklet forelegg.

27. I lov 20. mai 2005 nr. 28 om straff gjøres følgende endringer:

§ 162 første ledd første punktum ledd skal lyde:

Den som ikke oppgir sitt navn, fødselsdato, fødselsår, stilling eller bopel til et stevnevitne, en *polititjenesteperson* eller annen offentlig myndighet som ber om opplysningen som ledd i tjenesteutøvelsen, straffes med bot.

28. I lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav gjøres følgende endringer:

§ 14-11 tredje ledd annet punktum skal lyde:
Skattekontoret kan be tollmyndighetene, *politiet eller annen offentlig myndighet* om å gjennomføre avskiltingen.

29. I lov 17. juni 2005 nr. 90 om mekling og rettergang i sivile tvister gjøres følgende endringer:

§ 33-5 første ledd fjerde og femte punktum skal lyde:
Retten kan helt eller delvis overlate gjennomføringen til *namsfogden* i et hvilket som helst distrikt. Dersom retten overlater til *namsfogden* å bestemme formuesgodet, kan den bestemme hvilket formuesgode *namsfogden* fortrinnsvis skal søke etter.

§ 33-5 annet ledd første og annet punktum skal lyde:
Om gjennomføringen av arrest gjelder tvangsfullbyrdelsesloven §§ 5-5 til 5-10, 5-13 til 5-16 og 5-19 til 5-22 og § 7-8 og § 7-9 *annet ledd* tilsvarende. Skal arrestgjenstand utpekes, gjelder også tvangsfullbyrdelsesloven §§ 7-17, 7-18 og 7-23.

§ 33-6 første ledd fjerde punktum skal lyde:
Tvangsfullbyrdelsesloven § 7-9 *sjette ledd* og §§ 7-11 til 7-15 gjelder tilsvarende.

§ 33-7 annet ledd annet punktum skal lyde:
Om etablering av rettsvern m.m. gjelder tvangsfullbyrdelsesloven § 7-19.

§ 34-4 første ledd fjerde og femte punktum skal lyde:
Begjæring om gjennomføringstiltak som skal utføres av *namsfogden*, kan framsettes direkte for den *namsfogden* som utførelsen hører under. Framsettes begjæringen for retten, kan retten overlate til den *namsfogden* som utførelsen hører under, å utføre gjennomføringstiltak som krever at det holdes en forretning på annet sted enn rettens kontor.

§ 34-4 tredje ledd første punktum skal lyde:
For forretninger for gjennomføring som holdes på annet sted enn rettens kontor, gjelder tvangsfull-

byrdelsesloven §§ 5-5 til 5-10, 5-13 til 5-16 og 5-19 til 5-22 tilsvarende.

30. I lov 15. mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her gjøres følgende endringer:

I følgende bestemmelser endres ordet «polititjenestemann» til «*polititjenesteperson*»:
§§ 18, 21, 32, 103, 103 b, 104, 104 a og 106 a.

§ 21 a første ledd innledningen skal lyde:
Politiet kan holde tilbake en utlending eller innbringe vedkommende til *politistasjon eller* annet lokale som benyttes under polititjenesten når

31. I lov 26. mars 2010 nr. 8 om beskyttelse av varemerker gjøres følgende endringer:

§ 56 a annet ledd skal lyde:
Om anmerkning i varemerkeregisteret av utlegg og arrest i registrerte varemerker og varemerkesøknader gjelder tvangsfullbyrdelsesloven § 7-19 niende ledd, jf. tvisteloven § 33-7 annet ledd.

32. I lov 28. mai 2010 nr. 16 om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten gjøres følgende endringer:

§ 33 første ledd skal lyde:
Når det finnes rimelig og ikke medfører *uforholdsmessig* ulempe for andre interesser, kan det bestemmes at opplysninger i det enkelte tilfelle gis til bruk for forskning uten hinder av taushetsplikten i § 23.

33. I lov 15. mars 2019 nr. 6 om verdipapirsentraler og verdipapiroppgjør mv. gjøres følgende endringer:

§ 8-3 første ledd nr. 3 første punktum skal lyde:
Tingretten og *namsfogden* har rett til å få opplyst hvilke registrerte finansielle instrumenter som tilhører en saksøkt, en skyldner eller en person som er fratatt rettslig handleevne, og om det er øvrige begrensede rettigheter i disse.

34. I lov 18. desember 2020 nr. 146 om finansavtaler gjøres følgende endringer:

§ 6-9 annet ledd annet punktum skal lyde:

Det samme gjelder hvis kredittkunden har innledet gjeldsforhandlinger, har søkt om gjeldsforhandling etter gjeldsordningsloven for *namsfogden* eller det er åpnet konkurs i kredittkundens bo.

35. I lov 8. mars 2024 nr. 9 om universiteter og høyskoler gjøres følgende endringer:

§ 12-1 femte ledd annet punktum skal lyde:

Dersom en student ikke leverer vitnemålet eller annen dokumentasjon av resultater tilbake innen gitt frist, kan institusjonen kreve *namsfogdens* hjelp til tilbakelevering i samsvar med reglene i tvangsfullbyrdelsesloven kapittel 13.

§ 12-4 sjette ledd annet punktum skal lyde:

Dersom en student ikke leverer vitnemålet eller annen dokumentasjon av resultater tilbake til institusjonen innen gitt frist, kan institusjonen kreve *namsfogdens* hjelp til tilbakelevering i samsvar med reglene i tvangsfullbyrdelsesloven kapittel 13.

36. I lov 25. april 2025 nr. 12 om innkreving av statlige krav mv. gjøres følgende endringer:

§ 28 første ledd skal lyde:

Innkrevingsmyndigheten gjennomfører utleggstrekk etablert av *namsfogdene* og utleggstrekk etablert av den selv etter bestemmelsene i kapitlet her.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. De enkelte bestemmelser kan settes i kraft til ulik tid.
